

Asia: VN/26445/2023

Lausuntopyyntö Kuluttajaluotto- ja rahoituspalvelujen etämyyntityöryhmän mietinnöstä

1 Yleiset huomiot

Yleiset huomiot

Finanssiala ry:llä oli edustaja mietinnön valmistelleessa työryhmässä. Mietinnössä noudatetaan pääosin hallitusohjelman kirjausta kansallisesta lisäsääntelystä pidättäytymisestä. Jatkovalmisteluun jääneistä muutostarpeista FA lausuu alempana.

2 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

2.1 Yleiset huomiot

Ei kommentteja.

2.2 Soveltamisalan laajennus

Vaikutusarviossa (kohta 4.2.2.1, kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanosta johtuvien muutosten vaikutukset) nostetaan esiin ehdotettujen säännösten soveltamisalan ulkopuolelle jäävät, eräiden pienten yritysten tarjoamat luotot (ehdotettu KSL 7:1a, erityisesti 2 momentti). Vaikutusarviossa huomioidaan asianmukaisesti ongelmat, joita voi syntyä, jos tällainen yritys siirtää saatavansa ulkopuoliselle palveluntarjoajalle, joka hallinnoi ja kontrolloi luottoriskiä myyjän kanssa sovitun järjestelyn perusteella luotonantajan tavoin osallistumalla päätöksentekoon tai määrittämällä noudatettavat kriteerit päätöksenteolle.

Jos säännös tulee voimaan ehdotetussa muodossa, olisi markkinakehitystä seurattava ja tarvittaessa tarkasteltava soveltamisalapoikkeusta uudelleen. Saatavan siirtämistä sinänsä ei näissäkään tapauksissa kuitenkaan tule kieltää, koska se voisi vaikeuttaa saataviaan siirtävien yritysten rahoituksen saatavuutta kohtuuttomasti.

2.3 Luottokelpoisuuden arviointi ja sopimusoikeudelliset seuraamukset

Ehdotettu luottokelpoisuuden arviointia koskeva kuluttajansuojalain (KSL) 7:14 noudattaa pitkälti kuluttajaluottodirektiivin 18 artiklan sanamuotoa, joka on jonkin verran voimassa olevaa säännöstä

ja sillä täytäntöön pantua vanhan kulutusluottodirektiivin säännöstä yksityiskohtaisempi.] Säännöksen ehdotettua sanamuotoa ei pidä yksityiskohtaistaa, sillä luoton määrä ja muut ominaisuudet vaihtelevat ja luotonantajien on voitava huomioida tapauskohtaisesti, kuinka sääntelyä sovelletaan tarkoituksenmukaisesti, oikeasuhtaisesti ja tehokkaasti.

Säännöksen perusteluissa luottokelpoisuuden arvioinnin vähimmäisvaatimuksena kaikessa luotonannossa mainitaan kuluttajan tuloja ja olemassa olevia luottoja koskevien tietojen tarkistaminen positiivisesta luottotietorekisteristä ja maksuhäiriötietojen tarkistaminen negatiivisista luottotietorekistereistä. Nämä tiedot ovatkin luottokelpoisuuden arvioinnissa keskeisiä.

Positiivisesta luottotietorekisteristä ilmenemättömiä tuloja koskevien, todennettavissa olevien tietojen antaminen on luotonhakijan oman edun mukaista, ja luotonhakijat ilmoittavat säännönmukaisesti tällaisista tuloistaan. Positiiviseen luottotietorekisteriin sisältyvät tiedot kuluttajan olemassa olevista luotoista taas ovat tärkeitä siksi, etteivät niiden takaisinmaksuun kuluvat summat ole mukautettavissa pelkästään kuluttajan yksipuolisista toimin samassa määrin kuin esimerkiksi elinkustannukset.

Vaikka direktiivissä edellytetäänkin luottokelpoisuuden arvioinnissa käytettävien tietojen hankkimista myös kuluttajalta itseltään, pitää FA tärkeänä perustelujen mainintaa tilastollisten mallien käyttämättömyydestä. Mallit täydentävät kuluttajan itsensä antamiin tietoihin perustuvaa arviota erityisesti menojen osalta, sillä kuluttajan itsensä toimittamat tiedot menoistaan eivät esimerkiksi laskutuskausivaihtelujen vuoksi anna aina arvioinnin kannalta riittävää kokonaiskuvaa.

Perusteluja olisi jatkovalmistelussa selkeytettävä niin, että niissä nimenomaisesti todetaan luottokelpoisuuden arvioinnin voivan opintolainojen ja muiden tarkoitukseltaan sosiaalisten luottojen kuin sosiaalisesta luototuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvien luottojen kohdalla perustua luotonhakijan tulevaan takaisinmaksukykyyn. Näissä tilanteissa luotonhakijan voidaan perustellusti olettaa voivan maksaa luotto takaisin myöhempiin tulo-odotuksiin perustuen, vaikkei luotonhakuhetken taloudellinen tilanne sitä mahdollistaisi. Sosiaalisesta luototuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluviin luottoihin rinnastuvat tarkoitukseltaan ainakin Takuusäätiön takaamat järjestelyluotot.

.Työryhmän toimeksiantoon kuului laatia ehdotus luottokelpoisuuden arviointia koskevien velvoitteiden rikkomisen sopimusoikeudellisesta seuraamuksesta. Työryhmä ehdottaa, ettei luottokelpoisuuden arviointia koskevia velvoitteitaan rikkova luotonantaja saisi periä luottosopimuksen mukaisia luottokustannuksia lainkaan (ehdotettu KSL 7:14 5 momentti). FA pitää ehdotettua sopimusoikeudellista seuraamusta liian ankarana huomioiden, että valvontaviranomaisilla on sekä voimassa olevan lainsäädännön että työryhmän ehdotuksen mukaan kattavat mahdollisuudet valvoa luotonantajien toimintaa ja langettaa hallinnollisia seuraamuksia lainvastaisesta toiminnasta.

EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan jäsenvaltioiden on sinänsä mahdollista säätää luottokustannusten menettäminen seuraamukseksi luottokelpoisuuden arviointia koskevien säännösten rikkomisesta suhteellisuusperiaatteen estämättä. Esimerkiksi Ruotsissa sopimusoikeudellisesta seuraamuksesta säätämistä ei kuitenkaan ole mietinnössä mainittuun tapaan pidetty välttämättömänä direktiivin täytäntöönpanemiseksi, vaan hallinnollisten seuraamusten ja yleisen sopimusoikeudellisen sovittelusäännöksen on katsottu riittävän.

Ehdotus sisältyi työryhmän toimeksiantoon ja työryhmä oli siksi velvollinen sellaisen laatimaan. Merkitykseltään se kuitenkin vastaa hallitusohjelman vastaista kansallista lisäsääntelyä, jonka

reaalista, kuluttajaluottomarkkinoiden tilanteeseen perustuvaa tarvetta ei ole mietinnössä arvioitu. Jos Suomessa ei työryhmän toimeksiannon täyttämiseksi voida luopua luottokelpoisuuden arviointia koskevien velvoitteiden rikkomisen sopimusoikeudellisesta seuraamuksesta, sitä olisi kuitenkin porrastettava rikkomuksen vakavuuden mukaan.

Sanamuotonsa mukaan seuraamus koskisi kaikkia tilanteita, joissa luottokelpoisuuden arviointia koskevia velvoitteita olisi rikottu riippumatta siitä, kuinka vakava rikkomus olisi. Oikeuden periä luottokustannuksia voisi menettää sekä luottokelpoisuuden arvioinnin vähimmäisvaatimukset laiminlyönyt luotonantaja että sellainen luotonantaja, jonka käyttämien arviointimenetelmien puutteet olisivat huomattavasti rajallisempia.

Esimerkkinä voidaan mainita kuluttajan menoja koskevien tietojen luoton ominaisuuksiin nähden riittämätön selvittäminen tilanteessa, jossa menoja on kuitenkin selvitetty muutenkin kuin kuluttajan omaan ilmoitukseen nojautuen. Esimerkiksi luotonantajilla, jotka tarjoavat myös maksutilipalveluja, on mahdollisuus todentaa kuluttajan tuloja ja menoja suoraan järjestelmiinsä tallennetulla tiedolla silloin, kun kuluttajalla on luotonantajan tarjoama maksutili. Koska sama seuraamus voisi kohdistua koko vastaavaa arviointimenettelyä noudattaen myönnettyjen luottojen kantaan, taloudelliset vaikutukset luotonantajalle voisivat olla kohtuuttomia rikkomuksen tosiasialliseen merkitykseen nähden ja vaarantaa kannattavan liiketoiminnan perusedellytykset.

Jos sopimusoikeudellista seuraamusta koskeva säännös tulisi voimaan ehdotetussa muodossa, luotonantajiin kohdistuisi erittäin vaikeasti yhteen sovitettavia vaatimuksia kerätä yhtäältä kattavasti tietoja luotonhakijasta ankaran sopimusoikeudellisen seuraamuksen välttääkseen ja toisaalta pitäytyä direktiivin mukaisessa arvioinnissa käytettävien tietojen oikeasuhtaisuuden vaatimuksessa sekä noudattaa tietosuoja-asetuksen mukaista tietojen minimointiperiaatetta.

Vaikka EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön noudattaminen ei estä kategorista luottokustannusten menettämisseuraamusta, se ei FA:n näkemyksen mukaan myöskään siitä säättämistä nimenomaisesti edellytä. Työryhmämietinnön perusteluissa mainitussa EU-tuomioistuimen ratkaisussa C-679/18 sekä eräissä siinä mainituissa ratkaisuissa on kyse tilanteista, joissa luotonantaja ei ole osoittanut arvioineensa kuluttajan luottokelpoisuutta lainkaan tai on tehnyt arvion vain kuluttajan itse ilmoittamiin, vahvistamattomiin tietoihin nojaten. FA ehdottaa KSL 7:14 5 momentin ensimmäisen virkkeen muuttamista seuraavasti:

”Jos luotonantaja rikkoo tämän pykälän 1 ja 3 momentin mukaisia velvollisuuksiaan eikä rikkomusta ole pidettävä vähäisenä, ei kuluttajalla ole velvollisuutta maksaa luottokustannuksia lainkaan”.

Näiltä osin FA viittaa myös Kaupan liiton ja Asiakkuusmarkkinointiliiton työryhmämietintöön jättämään eriävään mielipiteeseen. Vähäisyyttä ei käytännön soveltamistilanteiden moninaisuuden vuoksi määriteltäisi säädöstekstissä, mutta käsitettä voitaisiin selkeyttää perusteluissa. Vähäisenä voitaisiin pitää esimerkiksi kuluttajan tuloja tai menoja koskevan selvityksen ajallisen pituuden vähäistä puutetta. Edelleen perusteluissa voidaan todeta, että muissa kuin erityisen moitittavissa ehdotetun KSL 7:14 1 ja 3 momentissa luotonantajalle asetettujen velvollisuuksien rikkomistapauksissa käytössä on valvontaviranomaisten tavanomainen sanktiovalikoima. Erikseen olisi mainittava myös, ettei sopimusoikeudellista seuraamusta voi langettaa, jos kuluttaja on luottohakemuksessa antanut paikkansa pitämättömiä tietoja taloudellisesta tilanteestaan.

2.4 Rekisteröintivelvollisuuden laajennus

2.5 Muut huomiot

Ehdotetussa KSL 7:6:ssa säädettäisiin luottokustannuksista ja korosta. Pykälän sanamuoto vastaisi paljolti kuluttajaluottodirektiivin 3 artiklan 5 alakohtaa. Perustelujen mukaan muutoksilla ei kuitenkaan ole tarkoitus muuttaa oikeustilaa siitä, mikä se voimassa olevan lain mukaan on. KSL 7:6:een ehdotetut muutokset voivat kuitenkin johtaa muutoksiin työryhmän tarkoituksen vastaisestikin. Muutos merkitsisi mietinnössä todettuun tapaan käytännössä sitä, ettei säädöstekstissä voimassa olevasta laista poiketen enää nimenomaisesti mainittaisi luoton hoitamiseen käytetystä tilistä eräin edellytyksin perittäviä kustannuksia eikä sopimusrikkomuksesta perittäviä kustannuksia. Nämä voimassa olevan KSL 7:6 2 momentin 1 ja 2 kohtien mukaisten kustannusten määritelmät perustuvat kumotun kulutusluottodirektiivin todellisen vuosikoron laskentaa koskevan säännökseen. Nyt täytäntöönpanotavan kuluttajaluottodirektiivin 30 artiklassa on asiallisesti samansisältöinen säännös, eikä työryhmä katsokaan sen edellyttävän täytäntöönpanotoimia.

Toisaalta todellisen vuosikoron laskentaa olisi ehdotetun KSL 7:6:n perustelujen mukaan arvioitava omana kysymyksenään. Muutosten takana on sinänsä kannatettava pyrkimys noudattaa täytäntöönpanosäännöksessä direktiivin systematiikkaa selkeyden nimissä. FA kuitenkin painottaa, ettei saisi vallita epäselvyyttä siitä, ettei erityisesti sopimusrikkomuksesta perittäviä kustannuksia saisi pitää luottokustannuksina tulevaisuudessakaan.

Perusteluja voitaisiin täsmentää myös mainitsemalla esimerkinomaisesti joitakin kuluja, joita ei peritä heti luottosopimuksen tekemisen yhteydessä, mutta joita pidetään luottokustannuksina. Tällaisia ovat viitatus oikeuskäytännön perusteella esimerkiksi kuluttajalle tämän omasta pyynnöstä lähetettävän paperilaskun kustannukset. Vastaavasti voitaisiin selkeyden vuoksi todeta esimerkiksi, ettei lakisääteisen liikennevakuutuksen kustannuksia lueta luottokustannuksiin, sillä vakuuttamisvelvollisuus ei riipu siitä, hankitaanko vakuutettava ajoneuvo luotolla vai ei. Erikseen voitaisiin mainita sekin, että kulujen katsotaan olevan luotonantajan tiedossa silloinkin, kun niiden aiheutuminen on vielä luotonmyöntöhetkellä epävarmaa ja riippuu kuluttajan omasta toiminnasta. Vaikka kaikkia luottokustannuksina pidettäviä kuluja ei voida perusteluissa luetella, on tärkeää varmistaa luotonantajien tulkitsevan luottokustannusten määritelmää keskenään samalla tavalla sekä kuluttajansuojan että kilpailun näkökulmasta.

Kuluttajan omasta toiminnasta riippuvaisten vapaaehtoisten kustannusten katsominen direktiivissä tarkoitetuiksi luottokustannuksiksi perustuu viime kädessä EU-tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön. Se voi kuitenkin vähentää luotonantajien halukkuutta muihin luottosuhteen aikaisiin joustoihin kuin hyvän luotonantotavan mukaisiin maksuvaikeustilanteissa myönnettäviin joustoihin. Tämä ei olisi kuluttajien edun mukaista. Vaikeuksia liittyy erityisesti vakuudellisiin luottoihin, joissa luottosuhteen aikana tapahtuvien muutosten tekeminen voi edellyttää vakuuden arvioimista uudelleen.

Työryhmä jätti jatkovalmistelussa ratkaistavaksi kysymyksen siitä, edellyttääkö kuluttajaluottodirektiivin luottokustannusten rajoittamista koskeva 31 artikla muutoksia voimassa olevaan KSL 7:17a:n soveltamisalapoikkeukseen, jolla rekisteröintivelvollisten liikennevälineiden (tässä ajoneuvojen) osamaksukauppa on jätetty pykälän mukaisen hintasääntelyn ulkopuolelle. EU-komission kanta ratkaisee, voidaanko säännös jättää ennalleen.

Jos komissio katsoo, ettei ajoneuvojen osamaksurahoitusta voi jättää kokonaan hintasääntelyn ulkopuolelle, olisi KSL 7:17a:n kulukattosäännöstä muutettava jatkovalmistelussa niin, että ajoneuvojen osamaksurahoituksen nykyinen hinnoittelurakenne voidaan säilyttää. Tämä olisi talousvaliokunnan säännöksen säätämisen yhteydessä ilmaiseman kannan (TaVM 39/2018 vp) mukaista.

Voimassa olevan KSL 7:17a:n soveltaminen ajoneuvojen osamaksurahoitukseen pakottaisi osamaksurahoittajat luopumaan nykyisestä rahoitusmallistaan, jossa luottokustannuksista peritään muuna kuin korkona säännönmukaisesti suurempia määriä kuin KSL 7:17a:n tällaisia kustannuksia koskeva 150 euron vuosittainen enimmäismäärä. Luotonantajalle aiheutuvat kustannukset painottuvat osamaksurahoituksessa luottosuhteen alkuun. Ne liittyvät muun muassa vakuutena toimivan ajoneuvon vakuusarvon määrittämiseen, tarvittavan omarahoitusosuuden (käsirahan) määrittämiseen ja maksuohjelman laatimiseen.

Jos KSL 7:17a:n soveltamisala ulotettaisiin ajoneuvojen osamaksurahoitukseen, sisällyttäisivät luotonantajat nykyistä huomattavasti suuremmassa määrin nyt muuna kuin korkona perittäviä kustannuksia korkoihin. Vaikka kukin luotonantaja tekee ratkaisunsa itsenäisesti, on mahdollista, että korkopainotteinen hinnoittelumalli nostaisi ajoneuvorahoituksen hintaa kaikille kuluttajille, koska vain osaa kuluttajista koskevien kustannusten, kuten maksuohjelman muutosten, kulut sisällytettäisiin kaikilta osamaksusopimuksen tekemiltä kuluttajilta perittäviin korkoihin.

Luottoriskiä hallitaan osamaksusopimuksissa nykyisin ennen kaikkea käsirahan määrällä ja luottosopimuksen kestolla. Nykyisestä hinnoittelurakenteesta luopuminen voisi johtaa myös nykyistä suuremman omarahoitusosuuden edellyttämiseen ajoneuvorahoituksessa, mikä voisi vaikeuttaa arjessa usein välttämättömän ajoneuvon hankkimista osalle kuluttajista.

Jos kulukattosäännöstä on muutettava ajoneuvojen osamaksurahoituksen nykyisen hinnoittelurakenteen säilyttämiseksi, yksinkertaisin toteuttamistapa olisi voimassa olevan KSL 7:17a:n muuna kuin korkona perittävien luottokustannusten sallitun enimmäismäärän nostaminen osamaksusopimusten kohdalla esimerkiksi 400 euroon vuodessa.

Työryhmän muistiossa mainitaan tarve selvittää jatkovalmistelun aikana, edellyttääkö kuluttajaluottodirektiivin 31 artiklan täytäntöönpano muutoksia myös KSL 7:17a:n soveltamisalapoikkeukseen, jolla esinevakuudelliset asuntoluotot on rajattu pykälän mukaisen hintasääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle. FA katsoo, että rajausta olisi pidettävä ennallaan, ellei EU-komission tulkinta direktiivin 31 artiklasta aiheuta tälle ehdotonta estettä. Alustavasti FA pitää epätodennäköisenä, että jäsenvaltio voitaisiin velvoittaa ulottamaan kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpanemiseksi riittävä hintasääntely luottoihin, jotka pääosin ovat asuntoluottodirektiivin soveltamisalan piirissä.

Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot on direktiivin 2 artiklan soveltamisalarajauksilla käytännössä jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle, koska niitä koskeva EU-sääntely sisältyy asuntoluottodirektiiviin. KSL 7:17a on kansallista alkuperää oleva säännös, jonka systematiikka ei täysin noudata edellä mainittujen direktiivien keskinäistä soveltamisalajakoa. Sen tarkoituksena on ollut hillitä ennen kaikkea niin sanotuista pikaluotoista aiheutuvaa ylivelkaantumista. Tämän tarkoituksen toistuvasti kiristetty hintasääntely onkin täyttänyt.

Hintasääntelyn soveltamisalaan aikoinaan kuuluneet asuntoluotot poistettiin sen piiristä, koska asuntoluottojen ja muihin tarkoituksiin myönnettävien kuluttajaluottojen olennaisten erojen vuoksi kaikille luottotyypeille yhteisestä hintasääntelystä säätämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena, kun

hintasääntelyn nykyinen rakenne omaksuttiin. Asuntoluottoja koskiessaan hintasääntely perustui todelliseen vuosikorkoon eikä käytännössä vaikuttanut asuntoluottojen hinnoitteluun, sillä niiden todelliset vuosikorot olivat ja ovat huomattavasti tuolloin sallittua enimmäismäärää matalampia.

Asuntoluottojen luottomäärät ovat tyypillisesti suurempia ja takaisinmaksuajat pidempiä kuin muiden kuluttajaluottojen. Lisäksi asuntoluoton myöntäminen edellyttää lähes aina vakuuden asettamista. Esinevakuudellisen asuntoluoton tärkein vakuus on tavallisesti asunto, jonka hankkimiseksi tai säilyttämiseksi luotto myönnetään. Asuntojen vakuuskäyttöön liittyy kustannuksia, jotka ylittävät KSL 7:17a:n mukaisen muuna kuin korkona perittävien kustannusten enimmäismäärän. Näitä aiheutuu muun muassa vakuuden arvioinnissa ja panttauksen julkivarmistamisessa tarvittavista toimista. Luotonantaja ei voi omalla toiminnallaan vaikuttaa näistä aiheutuviin kustannuksiin. Tyypillisiä tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi isännöitsijäntodistuksesta perittävä maksu sekä kirjaamisviranomaisen perimät maksut. Jos tällaisia kustannuksia ei voi periä täysimääräisesti luotonhakijalta, on mahdollista, että luotonantajat joutuvat sisällyttämään ne korkoon tavalla, joka on omiaan vähentämään hinnoittelun läpinäkyvyyttä kuluttajalle.

Asuntoluottojen muita kuluttajaluottoja suurempien pääomien ja pitkien takaisinmaksuaikojen vuoksi kuluttajilla voi olla luottosuhteen aikana useammin tarvetta luottosuhteen aikaisille muutoksille kuin pääomaltaan pienemmissä ja lyhytkestoisemmissa luottosopimuksissa. Jos luotonantajan oikeutta periä maksuja näistä toimenpiteistä rajoitettaisiin samalla tavalla kuin KSL 7:17a:n piirissä olevissa luotoissa, on selvää, että luotonantajien halukkuus luottosuhteen aikaisiin joustoihin vähenisi olennaisesti nykyisestä. Tämä ei ole sen enempää kuluttajien kuin luotonantajienkaan edun mukaista. Jos esinevakuudellisia asuntoluottoja koskevaa KSL 7:17a:n soveltamisalapoikkeusta ei voi jättää ennalleen, yksinkertaisinta ja tarkoituksenmukaisinta olisi jättää KSL 7a luvun soveltamisalaan kuuluvat luotot kokonaan KSL 7:17a:n soveltamisalan ulkopuolelle.

Ehdotetussa KSL 7:7a:ssa säädettäisiin kuluttajaluottodirektiivin 9 artiklan mukaisesta yleisestä tiedonantovelvollisuudesta. Perusteluissa todetaan, ettei luotonantajalla ole velvollisuutta antaa säännöksessä tarkoitettuja tietoja vanhentuneilla tavoilla. Jatkovalmistelussa voidaan harkita täsmennettäväksi, voiko tietojen lähettäminen kuluttajalle paperilla olla tällainen vanhentunut tapa. Säännöksessä tarkoitettut tiedot eivät ole luotonantajan salassapitovelvollisuuden piirissä, jolloin ne voitaisiin toimittaa kuluttajalle esimerkiksi sähköpostitse. KSL 7 § 7 kohta vaikuttaisi mahdollistavan tämän.

Ehdotetun KSL 7:11 a:n mukainen peruuttamisoikeutta koskeva muistutus olisi toimitettava kuluttajalle paperilla tai kuluttajan valitsemalla ja luottosopimuksessa yksilöidyllä muulla pysyvällä tavalla aikaisintaan päivän ja viimeistään seitsemän päivän kuluessa luottosopimuksen tekemisen jälkeen. Säännöksen perusteluja voisi täsmentää toteamalla, että kuluttaja voi tehdä valintansa hyväksyessään sopimuksen ehdot, joissa voidaan esimerkiksi mainita, että luotonantajan tarjoamassa pysyvän tavan vaatimukset täyttävässä sähköisessä asiointikanavassa tehtyyn sopimukseen liittyvä muistutus annetaan aina sähköisesti.

3 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Ehdotetussa KSL 6a:6:ssa säädettäisiin elinkeinonharjoittajasta annetuista ennakkotiedoista. Säännöksen mukaan kuluttajalle olisi annettava muun muassa tarvittaessa tiedot muusta sellaisesta viestintävälineestä, jolla kuluttaja voi olla yhteydessä elinkeinonharjoittajaan. Ehdotuksen mukaan tällaisten viestintävälineiden olisi mahdollistettava kuluttajalle yhteyden ottaminen elinkeinonharjoittajaan nopeasti ja tehokkaasti. Edelleen kuluttajan olisi voitava säilyttää kaikki elinkeinonharjoittajan kanssa käyty kirjallinen viestintä pysyvällä tavalla.

Jatkovalmistelussa säännöksen perusteluissa voisi täsmentää, onko ennakkotiedoissa annettava tiedot kaikista elinkeinonharjoittajan käyttämistä yhteydenpidon mahdollistavista viestintävälineistä ja mikäli näin on, koskeeko velvollisuus varmistaa kuluttajalle mahdollisuus säilyttää kaikki elinkeinonharjoittajan kanssa käyty kirjallinen viestintä pysyvällä tavalla kaikkia kirjallisia viestintäkanavia vai vain osaa niistä. Tällaisen velvollisuuden ulottaminen esimerkiksi keskustelubotteihin voi aiheuttaa tarvetta tietojärjestelmämuutoksille. Säännöksen käytännön merkitystä kuitenkin rajaa, että sen asemesta sovelletaan tuotekohtaisia tiedonantovelvoitteita, jos sellaisia on.

Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiiviin sisältyy säännöksiä sopimuksen peruuttamista koskevan oikeuden käyttämisestä verkkorajapinnoilla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä tietyt vaatimukset täyttävällä peruuttamistoiminnolla. Peruuttamistoimintoa koskevan säännöksen täytäntöönpano muita vakuutuksia kuin eläke- ja säästöhenkivakuutuksia koskevien sopimusten kohdalla on haasteellista, sillä näihin muihin vakuutus sopimuksiin ei ole Suomen oikeudessa tähän saakka liittynyt peruuttamisoikeutta. Kuluttajan oikeus päättää sopimus on sen sijaan turvattu laajalla irtisanomisoikeudella, mikä on ollut kuluttajansuojan kannalta toimiva ratkaisu.

FA kannattaa työryhmän ehdotusta, jonka mukaan muissa vakuutuksissa kuin eläke- ja henkivakuutuksissa ei tulevaisuudessakaan olisi varsinaista peruuttamisoikeutta. Sen sijaan direktiivi pantaisiin täytäntöön edellyttämällä vakuutuksentarjoajaa pitämään irtisanomistoimintoa verkkorajapinnalla direktiivin edellyttämän 14 päivän ajan. Ehdotettu ratkaisu mahdollistaa nykyisen kaltaisen kuluttajansuojan rakenteen säilyttämisen näissä vakuutuksissa, mikä on sekä vakuutuksenantajan että kuluttajan edun mukaista.

Työryhmä on jättänyt selvitettäväksi jatkovalmistelussa, kuinka direktiivin mukainen peruuttamisoikeus toteutetaan lakisääteisessä liikennevakuutuksessa, jonka irtisanomisoikeus on liikennevakuutuslaista ilmenevällä tavalla rajoitettu. Käytännössä peruuttamisoikeus voisi tulla sovellettavaksi lähinnä tilanteissa, joissa liikennevakuutuslain mukainen vakuuttamisvelvollisuus päättyy korkeintaan 14 vuorokauden kuluessa vakuuttamisvelvollisuuden alkamisesta. Nämä tilanteet lienevät käytännössä hyvin harvinaisia.

4 Vaikutusten arviointi

4.1 Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

FA viittaa edellä kohdassa 2.3 esittämänsä sopimusoikeudellisen seuraamuksen mahdollisista suurista kerrannaisvaikutuksista luottokelpoisuuden arviointia koskevia velvollisuuksia noudattamaan pyrkineen luotonantajan toimintaan. Luottokustannusten määritelmän laajuuden vaikutuksista muihin kuin pakollisiin joustoihin FA lausuu kohdassa 2.5.

4.2 Kuluttajaoikeusdirektiivin muutosdirektiivin täytäntöönpano

Peruuttamistoiminnon omaksuminen elinkeinonharjoittajien verkkopalveluihin on direktiivin täytäntöön panemiseksi välttämätöntä, mutta siitä aiheutuu mietinnän vaikutusarviosta poiketen merkittäviäkin kustannuksia.

5 Muut huomiot

Muut huomiot

-

Laitila Antti
Finanssialan Keskusliitto